

تصویب FATF راه چانه‌زنی اروپا را باز می‌کند

اروپایی‌ها مذاکره را برای چه می‌خواهند؟

علی جمشیدی
دبیر گروه سیاسی

گزارش

خروجی رسانه‌های نزدیک به دولت برای نظم‌دهی به افکار عمومی در ماجرای برجام (ادامه یا توقف اجرای توافق هسته‌ای با اروپا) از زمان خروج آمریکا از این توافق تاکنون به این سمت رفته است که مذاکره با اروپا برای ادامه برجام موفقیت‌آمیز خواهد بود و این راه درستی است که کشور باید به آن تن دهد. تیتیر واحد و همزمان این رسانه‌ها

درخصوص اجرای مجدد قانون مسدودسازی در اروپا و مانور گسترده در مورد اثربخشی آن در هفته گذشته به اضافه بازتاب ویژه اظهارات حسن روحانی، ظریف و عراقچی در این مورد یا پیش کشیدن ماجرای عجیبی مانند تفکیک شرکت‌ها و مجموعه‌های خصوصی اروپایی از دولت‌ها که عباس عراقچی آن را تئوریزه کرده بود، حکایت از همین ماجرا دارد. در هفته‌ای که گذشت، همه شاهد بودند که تیتیهایی مانند «برجام برجا می‌ماند» از سوی رسانه حزب کارگزاران سازندگی یا تیتیر جالب «اختلاف عمیق فرانسه و آمریکا بر سر ایران» از سوی یک رسانه دیگر نزدیک به دولت یا همه آن تیتیره‌ای نوام با خوش‌بینی مفرط و غیرواقعی از آغاز اجرای «قانون مسدودسازی» در اروپا از سوی برخی دیگر تداعی کننده همین نکته است که دولت و جریان رسانه‌ای حامی آن در تلاش هستند تا «مذاکره با اروپا به هر نحو ممکن» را در افکار عمومی به‌عنوان یک ضرورت آتی و البته پرمنفعت جایبندازند.

❧ **مذاکره جدید یعنی توافق جدید**

با همه این اقدامات و با وجود واکنش حسن روحانی که دقایقی پس از خروج آمریکا از برجام، پشت تریبون آمد و در اظهارنظری تقلیل‌گرایانه گفت که تنها یک موجود موزی از برجام خارج شده و دولت او تمایل دارد این توافق و فرایند اجرای آن را با کشورهای اروپایی به اضافه چین و روسیه ادامه دهد، بسیاری از کارشناسان به‌ویژه متخصصان حقوق بین الملل گفتند این توافق از آنجایی که ماهیتی چندجانبه داشته و همه اعضا به یک سهم مساوی در آن دخیل بوده‌اند، با خروج یک عضو، تعهد قبلی دیگر با کیفیت اصلی نه‌تنها پابرجا نمانده، بلکه از مسیرهایی حقوقی می‌توان به این نقطه رسید که با خروج آمریکا اصلا توافقی وجود ندارد و همه چیز پایان یافته؛ چراکه بنیان‌های اصلی آن فروریزخته است و ادامه دادن آن با اروپا هم به معنای یک توافق جدید خواهد بود.

این نظر را البته کارشناسانی چون پیروز مجتهدزاده مورد تأکید قرار داده‌اند و می‌گویند که ادامه مذاکرات با اروپا برای گرفتن تضمین یا هر نکته یا مساله دیگری که باشد، به منزله یک توافق جدید خواهد بود؛ توافقی که نام آن دیگر برجام نیست و هم از منظر بین المللی و هم در هر محکمه مبتنی بر اسناد حقوقی این توافق به مثابه توافق قبلی شناسایی نخواهد شد.

❧ **با وجود توصیفاتی که در بالا گفته شد، اظهارات مقامات اروپا با یک برآورد نسبتاً قوی بر این محور قرار گرفته که اروپا بنای ناسازگاری با آمریکا را ندارد و می‌خواهد ارتباط گسترده خود با این کشور دستخوش تغییر و تحول منفی نشود.**

درونگ

محمد جعفری
روزنامه‌نگار

طی روزهای گذشته در حالی سالگرد انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم را پشت سر گذاشتیم که روزگار چندان به کام رئیس‌جمهور و حامیان‌ش نیست. برجام که در

پنج سال گذشته ایده مرکزی دولت محسوب می‌شد، عملاً با شکست مواجه شده و به تعبیر ظریف بیماری در حال مرگ است. شاخص‌های کلان اقتصادی کشور حال روز خوشی ندارد و بسیاری از وعده‌های انتخاباتی نیز بر زمین مانده است. در چنین شرایطی فضای سیاسی و رسانه‌ای نیز به‌ویژه در جریان همسویا دولت، آن‌طور که انتظار می‌رفت نبود و استقبال پرشوری از یک‌سالگی دولت دوازدهم به عمل نیامد.

رئیس‌جمهور شامگاه ۲۹ اردیبهشت‌ماه برای جمعی از فعالان ستادهای انتخاباتی خود ضیافت افطاری تدارک دید و بار دیگر از پیام انتخابات گفت؛ ضیافتی که البته کم‌حاشیه‌نداشت و یاد‌لخوری‌های گسترده‌ای در میان هواداران روحانی همراه بود؛ هوادارانی که یک سال پیش همه کار کردند تا کاندیدای مطلوب‌شان را بار دیگر راهی پاسنور کنند.

ستاد جوانان روحانی و هیأت‌موسس اتحادیه تشکل‌های اسلامی دانشجویان ایران (تادا) این برنامه را تحریم کرده و اعلام داشتند که در اعتراض به عدم اختصاص تریبون به طیف‌های مختلف دانشجویی در ضیافت افطاری با رئیس‌جمهوری و همچنین بی‌توجهی دفتر ریاست‌جمهوری نسبت به مطالبات دانشجویان و مسبوق به‌سابقه بودن این رفتار در مراسم روز دانشجوی سال گذشته، در این جلسه شرکت نخواهند کرد. سه تشکل دانشجویی اصلاح‌طلب نیز در بیانیه‌ای با تأکید بر اینکه عملکرد دولت پس از انتخابات شباهت اندکی به وعده‌های داده‌شده قبل از آن داشته، اعلام کردند در ضیافت افطاری

❧ **مکرون: نمی‌خواهیم با آمریکا جنگ تجاری راه‌ببندازیم**

اروپایی‌ها در این مدل هرچند بیانیه‌ای دوپهلو داده‌اند و گفته‌اند که مصمم به حفظ توافق هسته‌ای هستند و می‌خواهند برجام را ادامه دهند، اما این اشارات کم‌تعداد و جزئی با اظهارات گسترده و راهبردی آنها متغایب است. چنانکه امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه در نشست سران اتحادیه اروپا در صوفیه بلغارستان، هرگونه جنگ تجاری با آمریکا به دلیل خروج این کشور از توافق هسته‌ای با ایران را غیرمحتمل دانسته و می‌گوید: «نمی‌توان شرکت‌ها را ملزم به تجارت با ایران کرد. ما نمی‌خواهیم یک جنگ تجاری استراتژیک با آمریکا بر سر توافق هسته‌ای با ایران راه‌ببندازیم»، مکرون در این سخنان خود البته پا را هم فراتر گذاشته و اذعان می‌کند شرکت‌هایی که خواهان تجارت با ایران یا سرمایه‌گذاری هستند، به‌ویژه شرکت‌های چندملیتی که روابط تجاری نزدیک با آمریکا دارند، وضعیت مناسبی نخواهند داشت.

این اظهارات نوام با هشدار رئیس‌جمهور فرانسه در چند روز گذشته، تنها اظهارنظر ناامیدکننده از سوی اروپایی‌ها نبوده است، چرا که دیگر سران این اتحادیه نیز سخنان مشابهی را تکرار کرده‌اند.

آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان که در ماه‌های اخیر در اظهارات تندنسبت به ایران گوی سبقت را از همتایان اروپایی خود برده است، می‌گوید که ادامه همکاری با ایران برای برخی شرکت‌هایی که دارای روابط تجاری گسترده با آمریکا هستند «شدنی نیست و نباید توهمی در این زمینه ایجاد شود.» مرکل همچنین در دیدار با رئیس‌جمهور روسیه تأکید می‌کند که برای ادامه برجام باید در موضوعات موشکی نیز با ایران گفت‌وگو کرد.

صدراعظم آلمان همچنین گفته است: «همه در اتحادیه اروپا با این مساله هم‌عقیده‌اند که این توافق کامل نیست؛ اما ما باید در این توافق بمانیم و مذاکرات بیشتری را با ایران درخصوص مسائل دیگر مانند برنامه موشک‌های بالستیک انجام دهیم.» آنگلا مرکل البته در سفر به آمریکا پیش از خروج این کشور از برجام، در نشست مشترکی با ترامپ اعلام کرده بود که اروپا نسبت به ایران با آمریکا همراه و هم‌نظر است.

❧ **ظریف: مشخص نیست اروپا چقدر بتواند در برابر آمریکا مقاومت کند**

❧ علاوه بر اظهارات اروپایی‌ها، سخنان اخیر محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه و سیدعباس عراقچی، معاون وی در مجلس درخصوص آینده برجام هم موید همین ماجرا یعنی عدم تمایل یا ناتوانی اروپایی‌ها برای ادامه توافق هسته‌ای با ایران و تأمین منافع کشورمان است.

محمدرضارضایی کوچی، رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی اظهارات ظریف در مجلس را این‌گونه روایت می‌کند که «برجام از نظر آقای ظریف، بیماری در حال مرگ است که در آی‌سی‌یو و شرایط بسیار سختی قرار دارد. آقای ظریف اعلام کرد که ما با اروپایی‌ها وارد مذاکره شده‌ایم و اروپایی‌ها تعهد داده‌اند منافع ایران را تضمین کنند، اما مشخص نیست که اروپایی‌ها چقدر بتوانند در برابر تحریم‌های آمریکا مقاومت کنند، زیرا سهامداران شرکت‌های اروپایی، آمریکایی‌ها هستند. آقای ظریف همچنین این شبهه را مطرح کرد که مشخص نیست شرکت‌های اروپایی چه مقدار

از سران کشورهایشان تبعیت کنند.»

عباس عراقچی هم بعد از حضور در جلسه مجلس با حضور در جمع خبرنگاران می‌گوید: «اروپایی‌ها برای ادامه بقای برجام جدی هستند، اما اینکه توانایی این کار را دارند، محل تردید است.»

عراقچی البته قبلاً هم گفته بود که شرکت‌های اروپایی خصوصی هستند و ربطی به دولت‌ها ندارند و تلویحاً تأکید کرده بود که هیچ‌کس نمی‌تواند آنها را به همکاری با ایران مجبور کند.

❧ **در این شرایط ما این سوال مطرح می‌شود که علت این همه رفت و آمد، تمایل تیم مذاکره‌کننده ایرانی برای پیگیری ماجرا و با دست پس‌زدن و با پا پیش کشیدن‌های اروپایی‌ها در این ماجرا چیست؟**

اظهارات مکرون در سفر به ایالات متحده آمریکا و تأییدهای ترامپ نشان داد که هر دو یعنی هم اروپا و هم آمریکا به این نقطه مشترک رسیده‌اند که بر سر چهار موضوع، برجام را گسترده‌تر کنند؛ اول حفظ محدودیت‌های ایران و بازرسی‌های گسترده از آن در برجام، دوم حذف بندهای زوال‌پذیر برجام در ایام ۱۵ سال و ۲۰ سال و... سوم ورود به ماجرای موشکی و مذاکرات مربوط به آن و نهایتاً آغاز مذاکرات برای محدودکردن حضور منطقه‌ای ایران.

❧ **عراقچی: باید FATF حل شود تا بتوانیم با اروپا مذاکره کنیم**

پیگیری این اهداف در میان اظهارنظرها و رفتارهای اروپایی‌ها در جریان مذاکرات اخیر با ایران همگی موید این است که سران اروپا با ایجاد یک فضای سنگین و نوام با تهدید ایران را از آینده اقتصادی-سیاسی بدون وجود برجام می‌ترسانند و در این فضا تلاش می‌کنند مطالبات گسترده خود در ذیل همان چهار محور توافق شده با آمریکا را پیگیری کنند؛ چیزی که هرچند از سوی مذاکره‌کنندگان ایرانی نفی شده است، اما ظاهراً اروپایی‌ها برنامه گسترده‌ای برای ورود به آن دارند؛ برنامه‌ای که اولین گام آن ملزم کردن ایران به تصویب تمامی مطالبات FATF در مجلس و تبدیل شدن آنها به قانون برای ادامه مذاکرات ابتدایی برجام اروپایی بوده است، همان‌طور که سیدعباس عراقچی در جلسه اخیر مجلس به آن اشاره کرد.

کارشناسان با استناد به اینکه FATF مسیر همکاری ایران با جنبش‌های مقاومت از جمله حزب... لبنان را مسدود می‌کند، این خواسته اروپایی‌ها را به‌عنوان یک اهرم پیش‌برنده در جریان مذاکرات منطقه‌ای ارزیابی می‌کنند؛ چیزی که البته پیش از این معاون سابق وزارت خزانه‌داری آمریکا در امور تروریسم و جرائم مالی در ۲۴ می ۲۰۱۶ در جلسه استماع سنا گفته بود و خواستار پیوستن ایران به گروه ویژه اقدام مالی شده بود؛ «ریسک تعامل با ایران در دوره پسابرجام تغییری نکرده است. بانک مرکزی و بانک‌های ایران همچنان در لیست منطقه پولشویی ماده ۳۱۱ قانون پاتریوت آمریکا هستند. ایران همچنان به همراه گروه شمالی در قیاس برریسک‌ترین کشورهای FATF قرار دارند. بیانیه ۱۹ فوریه این مجموعه تصریح می‌کند که ایران دارای ریسک تأمین مالی تروریسم است و نظام مالی کشورها را تهدید می‌کند.» با کنار هم گذاشتن این اظهارات به نظر می‌رسد این نظر آنچنان هم بیراه نباشد که آمریکا در هماهنگی قبلی با اروپا از برجام خارج شد و حالا تلاش برای وارد کردن ایران به مذاکرات بعدی از این رهگذر آغاز شده باشد.

درباره سالگرد بی‌سروصدای پیروزی حسن روحانی در انتخابات

تنها با برجام

ریاست‌جمهوری، به جوانان و دانشجویان، تنها به چشم زینت‌المجالس نگریسته شده و اراده‌ای از طرف ریاست‌جمهوری و اطرافیان ایشان بر شنیدن مطالبات آنها دیده نمی‌شود. این تشکل‌ها ضمن ابراز گله‌مندی نسبت به آنچه بی‌مهری و بی‌توجهی آگاهانه مسئولان در شنیدن صدای این قشر مظلوم می‌خواندند، تصریح کردند که در این مراسم و تریبون‌های فرمایشی آن شرکت نمی‌کنند.

در ایسن میان خیلی از رسانه‌های حامی دولت نیز برخلاف سنت مالوف ترجیح دادن بی‌سر و صدا از کنار موضوع بگذرند و انگار نه‌خانی آمده و نه‌خانی رفته. این در حالی بود که هر بار در سالروز پیروزی روحانی این رسانه‌ها چند روزی را به جشن و پایکوبی می‌گذراندند و در وصف شاهکارشان در انتخابات می‌گفتند و می‌نوشتند.

در این باره می‌توان سه رویکرد را به‌طور مشخص برشمرد؛ برخی از رسانه‌های حامی دولت همان‌طور

استفاده می‌شود، اما هر چه هست، به‌زعم این رسانه‌ها با وجود همه این «نگذاشتند»ها کارنامه دولت دوازدهم قابل قبول است و نباید خیلی به آن خرده گرفت.

در این‌میان گروه دیگری هم البته بودند که نه‌سکوت را انتخاب کردند و نه مثل دسته دوم توجیه‌گروضع موجود شدند. روزنامه‌قانون را می‌توان در این دسته جای داد؛ روزنامه‌ای که با عبارت «سالگرد دل‌نشین یک انتخاب دل‌نشین» به‌استقبال یک‌سالگی دولت دوازدهم، رفت، مدعی شد اگر مردم می‌دانستند روحانی بیش از آنکه شبیه یک رئیس‌جمهور باشد به وزیر شعار شبیه است، فکر دیگری برای حل مشکلات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خود می‌کردند. این روزنامه در سرمقاله خود در نقدی تند نسبت به دولت و برخی حامیان آن، بر عملکرد دولت و کلیدواژه «نگذاشتند» تاخته و نوشته: «همگان متوجه شدند حسن روحانی جایگاهی مانند یک دانشجوی پرشور و هیجان‌نرم یکم دانشگاه دارد که از همه چیز انتقاد می‌کند و راه‌حلی ارائه نمی‌دهد. روحانی و دولت‌ش طی سال‌هایی که گذشت، با سیاست فرار به جلو و رفع مسئولیت از خود، تمام مشکلات را بر گردن نهاده‌ای خارج از دولت یا دولت‌های پیشین انداخته... حتی اگر افراطی‌ها تمایل به محدودکردن اختیاراتش یا حتی کنارنهادن او داشته باشند، مقصر اصلی شخص حسن روحانی است، زیرا مردم از سخنان عالم‌بی‌عمل خسته‌اند و دیگر حنای شعارهای او نزد مردم رنگی ندارد.»

این تقریباً همه آن چیزی است که در سالگرد پیروزی روحانی مشاهده شد. به بیان دقیق‌تر، ما حاصل دست‌پخت دولت مستقر به‌گونه‌ای بوده که حتی حامیان پرو و اقرص دولت نیز مثل سال‌های قبل انگیزه‌ای برای جشن و پایکوبی بابت فتح پایستور ندارند و فضایی رقم خورده که انتظارات شکل گرفته به واسطه شعارهای انتخاباتی حالا بیش از هر چیز به وصال دولت تبدیل شده است؛ چالشی که به‌نظر می‌رسد در سه سال باقیمانده بر عبق آن افزوده نیز خواهد شد.

اصل مطلب

❧ **طرح مهم‌تر از برجام!**

شهاب طباطبایی از فعالان اصلاح‌طلب در صفحه شخصی توئیتر خود نوشت: «نمایندگان محترم مجلس؛ رای به تصویب طرح منع به کارگیری بازنشستگان یعنی استقبال از نوگرایی، پیشرفت و کارآمدی در اداره کشور، یعنی حمایت از جوانان متخصص، نجیب و بی‌ادعا به‌عنوان مهم‌ترین و باکیفیت‌ترین محصول ایرانی، یعنی اقدامی واجب‌تر از برجام برای این روزهای ایران.» لازم به ذکر است که از اواخر فروردین ماه گذشته تصویب طرح اصلاح قانون ممنوعیت به کارگیری بازنشستگان در کمیسیون اجتماعی به جریان افتاده و در روزهای آتی این طرح به صحن مجلس خواهد آمد. سیده‌فاطمه حسینی، سخنگوی فراکسیون جوانان گفته بود که طبق این قانون به کارگیری بازنشستگان در سمت‌هایی همچون سفارت، معاونت وزیر، استاندار و هم‌ترازان آن ممنوع خواهد شد.

❧ **محدودیت «دوتابعیتی‌ها» شامل مقامات می‌شود**

جمعی از نمایندگان مجلس که برخی از آنها از اعضای هیات تحقیق و تفحص از دوتابعیتی‌ها هستند، طی نامه‌ای خطاب به ایرانیان خارج از کشور ضمن رد برخی شایعات، محدودیت برای «دوتابعیتی‌ها» را صرفاً شامل مقامات دانسته و تأکید کردند که ایرانی‌ها می‌توانند ارائه‌دانه به کشور تردد کنند. هدف از نگارش نامه نمایندگان که پس از تدوین گزارش تحقیق و تفحص از دوتابعیتی‌ها تهیه شده، اطمینان به ایرانیان خارج از کشور برای تردد به کشورمان است. در این نامه که قرار است روزهای آینده به امضای جمع بیشتری از وکلای ملت برسد خطاب به ایرانیان خارج از کشور تأکید شده است که صاحبان علم، سرمایه و سایر اقشار مردم به‌راحتی می‌توانند به خارج کشور سفر کرده و مجدداً به ایران بازگردند.

❧ **طرح ۱۵۵ ماده‌ای «قانون جامع انتخابات» نهایی شد**

محمدجواد کولیبوند از آماده شدن طرح «قانون جامع انتخابات» در کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور خبر داد و اظهار داشت: «به‌رغم چندبار اعلام به دولت از سالال ۹۲ تاکنون، متأسفانه لایحه جامع انتخابات از طرف دولت به کمیسیون نیامده و تقریباً می‌توان گفت بعید است که دولت ایجاد می‌به مجلس ارائه دهد.»

وی با بیان اینکه طرح جامع انتخابات ۱۵۵ ماده دارد، افزود: «این طرح در پی جلسه هفته گذشته با کارشناسان وزارت کشور و شورای نگهبان در کمیسیون نهایی شده و این هفته به وزارت کشور ارائه می‌شود تا بررسی و نظرات‌شان را اعمال کنند و آن را در قالب لایحه به کمیسیون ارائه دهند، چرا که چنین طرحی حتماً بار مالی دارد و لذا باید به‌صورت لایحه از طرف دولت به مجلس بیاید.» وی تأکید کرد: «این طرح در برگیرنده قوانین مربوط به انتخابات ریاست‌جمهوری، مجلس شورای اسلامی و شوراها ی اسلامی شهر و روستا است.»

❧ **ورود هیات نظارت بر نمایندگان به اظهارات نماینده کازرون**

علیرضا سلیمی، عضو هیات نظارت بر رفتار نمایندگان مجلس شورای اسلامی نسبت به اظهارات اخیر نماینده کازرون درباره اتفاقات اخیر این شهر، گفت: «آقای رضازاده نماینده کازرون اظهاراتی مبنی بر منشأ اتفاقات اخیر در شهر کازرون مطرح کرده که سخنان او به درگیری‌های دامن‌زده است.» وی افزود: «اظهارات آقای رضازاده نماینده کازرون در مجلس که موجب ایجاد اختلافات بیشتر بین مردم و تشدید درگیری‌ها شد، در هیات نظارت بر رفتار نمایندگان مجلس بررسی می‌شود.» روز گذشته، حسین رضازاده نماینده اصلاح‌طلب کازرون، ادعا کرده بود که اتفاقات این شهر از نمازجمعه شروع شده است. در همین حال برخی رسانه‌ها، علت اتفاقات کازرون را تلاش نماینده این شهر برای جداکردن بخشی از شهرستان و تشکیل یک شهرستان جدید کنار کازرون اعلام کرده‌اند. اعتراضات چند هفته اخیر در کازرون مربوط به طرح تجزیه شهرستان کازرون می‌شود که گفته شده در دوسال گذشته در مجلس شورای اسلامی دنبال می‌شده است.